

ЦРКВА

Насељеници Планинице, долазећи са Косова, довели су свештеника Живана, презиме му се назна, али је остало у народу предање да му се отац звао Иван, да је и он био свештеник, па је или осто у месту одакле су досељеници били или је пре сеобе умро. Насеље у прво време није имало своје богомоље, па су верски обреди, венчења и опела вршеха по кућама мештана или у кући свештеника.

За попа Живана се зна да је живео као и остали сељаци: носио је сељачко одело, обрађивао је земљу и чувао стоку. Само за време верских обреда обалчио је мантију и стављао епитахиљ. Није позната година његове смрти. Сахрањен је у старом гробљу, и данас се незна где му је гроб пошто су споменици после рата од 1876. До 1878. године повађени и употребљени за зидање кућа.

Тако је било све док прота Радосав Живановиц, његов син, није обновио цркву у Грлишту 1804. године. После тога су свештеници о већим празницима ради службе, као и венчања и крштења, ишли у грлиштанску цркву, удаљену два и по часа хода. Скоро 30 година било је то тако, све док у селу није подигнута мала капела од брвана. Изнутра је била украшена са неколико најважнијих иконица. Тачних података нема кад је подигнута. Али према једној спомен плочи, која се и данас налази у дворишту бивше опстинске суднице и која је била укопана уз саму капелу, види се да је била посвећена цб. Арханђел Михајлу, као патрону, јер тамо стоји написано „Свети Ранђел, година 1832. и име „поп Риста“, изнад тога су исписана још нека имена, данас нечитљива. Из овог се може закључити да је капела подигнута 1832. године под свештеником Ристом, а остала имана су вероватно чланови неког одбора или пак ктитори.

Године 1887. Свештеник Симеон Ристић имао је намеру да подигне капелу у виду цркве. У споразуму са тадашњим председником општине Милутином Милкићем, он сруши стару капелу и подигне нову, много већу, са олтаром, али опет од слабе грађе (брвнару). Зграда је имала повећи распон, па се за кратко време извила и постала склона паду. Зато се морала осигурати подупирачима. Такву зграду комисија није примила и пустила ју је њеној судбини.

Када је 1897. године општинска зграда уступљена за школу, ова капела је преправљена за судницу. Али, општина ју је морала, као склон у паду, срушити и подићи за себе нову зграду. Из напред неведеног се види да је Планиница била под црквом грлиштанском 93. Године (скоро читав један век) од 1804. до 1897. године. Када је Леновац подигао цркву пришла јој је и Планиница и остала под њом све до 1905. године, када је добила своју цркву.

Муке су имали Планиничани у оно време кад није било цркве у селу. Тата је по закону било кажњиво свако прекорачење у погледу верских обреда. Свако венчање и крштење морало се обавити у цркви (манастиру грлиштанском), а касније и леновачкој цркви. Пут од Планинице до Грлишта дуг је око 15 км и веома незгодан, а поготову зими. Стари људи причају да је нека жена носила зими мало дете ради крштења у Грлисте, и како је била велика хладноћа, дете се у љуљци смрзло. Други случај: на путу Планиница – Леновац, на месту Грнчићи, претурилу су се кочије са младенцима који су пошли на венчање и обоје је погинуло.

Било је и других незгода које су погађале Планиничане, а све стога што су се верски закони морали извршавати. Тако је на молбу Љубе Нешића, управитеља школе Планиничке, да општина одреди двоја кола за превоз ђака ради причешћивања (некаже се где али вероватно у Грлишту јер те године није било још цркве у Леновцу), одбор општине Планиничке решењем бр. 1451 од 16. фебруара 1888. године наложио члану Живану да одреди двоја воловска кола из имућнијих кућа да у недељу возе школску децу до сркве ради причешћивања.

19. маја 1901. године општина Планиничка примила је од пароха Михајла Илића акт број 39 од истог датума у којем се, поред осталог, каже: „пошто толико времена немамо никако кише у Тимочкој крајини, то ће се другог дана Духова одржати молепствије при свим црквама, а и у Леновачкој. Зато се моли тај суд да исволи наредити да се тога дана буде што више народа у цркви при Светој литурђији и молепствију, еда би Господ услишио молитву нас грешних и дао росну кишицу“.

Марко М. Матејић, учитељ, актом број 54 од 21. фебруара 1903. године тражи од општине Планиничке петоро кола за превоз ђека ради идења на причешће у цркву Леновачку.

Ето такви и слични случајеви приморали су Планиничане да се лате подизања цркве.

Око подизања цркве било је и несугласица где да се подигне. Једни су желеи да се подигне до самог села на месту Падина (где су сада напуштени задружни обори), други на школском плацу, а еписком Мелентије је желео да се подигне на висоравни брда „Чуке“, одакле би се видела са свих старна Планиничког атара. Подигнута је на месту школског плаца, премда је то место најгоре за цркву јер је мочварно. За уступни плац школа је добила имање у Падини. Трошкове око подизања цркве сносило је село. Општински одбор је по предлогу председника општине Петра М. Миленовића, донео одлуку да се разради један део општинске утрине, да се тај део за неколико година посеје и да се продајом усева створи капитал за подизање цркве. На тај начин створен је Фонд за подизање цркве из којег је на крају и подигнута. Сазидао ју је мајстор Јованча Н. Из Бабушнице, старог поротског округа. Столарски посао обавио је Здравко Милојевић из Планинице, а иконостац је израдио Милисав Марковић, сликар из Књижевца. Целокупни радови и материјал око подизања цркве коштали су негде око 15.000 динара (ондашњих).

Највећа заслуга за подизање цркве припада председнику Пери М. Миленовићу у кметовима Стаменку Богосављевићу и Милићу Милутиновићу. Поред њих за њену градњу заслужни су Марко М. Матејић, ондашњи учитељ, Живан Милојевић земљорадник и Вушко Станисављевић, кројач. Али највише се за изградње цркве заложио ондашњи свештеник Милија Бисић

Црква је освештана 3. Јула 1905. године а освећење је извршио епископ тимочки Мелентије и то на дан Светог воснесенија (Спасовдан). После освећења црква је прорадила и село се одвојило од Леновца, а новој цркви у Планиници припала су села Оснић и Врбовац.

слика, 2010 године